

TOMBEM LES MURALLES !!

La Industrialització i el naixement del Moviment Obrer a Catalunya (II):

Plànol de la ciutat de Barcelona. 1840, publicat en el *Manual del viajero en Barcelona*, Impremta de Francisco Oliva, Barcelona: 1840.

Nom alumne/a:	
Grup / Matèria:	
Data:	

1. INTRODUCCIÓ A L'ACTIVITAT

Ara començarem una activitat que ens transportarà a la Barcelona de mitjan segle XIX.

Com era llavors la ciutat comtal? Quins eren els principals problemes urbanístics? Afectaven en el dia a dia dels habitants de Barcelona ? Es proposaven o reclamaven solucions? Quines?

Aquestes preguntes, seran les que haureu de respondre tot posant-ho en relació al procés d'industrialització.

Treballareu amb diferents tipologies de fonts (dades, mapes, imatges, textos d'època...) que haureu de contrastar entre elles per anar esbrinant les preguntes, alhora que aprendreu a treballar com a historiadors/es.

2. APROXIMACIÓ: PRIMER PROBLEMA, PRIMERES HIPÒTESI

El 1859, Barcelona tenia 859 habitants per hectàrea, mentre que Madrid en tenia 384, París 356 i Londres 86¹.

- Quina de les esmentades ciutats tenia major densitat de població el 1859?

- Per quines raons creus que es produïa aquest fet? Enumera les que se t'acudeixin i poseu-les en comú amb tot el grup-classe.

- Ves al següent [enllaç](#). Llegeix el darrer paràgraf de l'apartat "La muralla moderna (S. XVI-XVII): la muralla de mar i els baluards".
- Creus que la informació que acabes de llegir pot tenir alguna relació amb la densitat de població de Barcelona? Raona la resposta

¹ Dades aportades per Salvador Tarragó a l'article [¡Abajo las murallas!](#) de Sebastián Tobarra al diari *El País* el 22 d'agost de 2004

3. OBSERVACIÓ I ANÀLISI DE LA MORFOLOGIA DE LA CIUTAT

Doc. 1

Plànol de la ciutat de Barcelona. 1840, publicat en el *Manual del viajero en Barcelona*, Imprenta de Francisco Oliva, Barcelona: 1840. Disponible a la Biblioteca de Reserva de l'Arxiu Nacional de Catalunya.

- Observa amb atenció el **plànol**. És la ciutat de Barcelona el 1840. Hi apareixen detallats els principals carrers, places, edificis, etc.
- Quins límits tenia la ciutat? Sabries dir quins carrers actuals serien?

Doc. 2

Selecció de vinyetes de l'auca *Edificios notables de Barcelona* en les que apareixen els portals de la ciutat emmurallada [1850?]. [ANCI-160-N-245](#)

- Observa els portals de la ciutat. Identifica'ls i situa'ls en el plànol (doc1)

Doc. 3

Benet, J., i Martí, C., *Barcelona mitjan segle XIX. El moviment obrer durant el Bienni Progressista (1854-1856)*, Curial, Barcelona: 1976, vol. I, pp. 40-41. Elaboració dels autors.

Fixa't ara en aquest [plànol](#) que reflecteix dades de 1857. Hi són marcades les fàbriques i tallers existents.

- En quins barris o carrers es concentren les fàbriques i manufactures?

- Quines fàbriques o manufactures predominaven?

- Tenint en compte l'estretor dels carrers i la densitat de població, quins efectes creus que el volum de fàbriques i factories devia ocasionar?

4. APROFUNDIM

4.1. Cronologia de les reivindicacions contra les muralles

Amb la industrialització, la construcció de noves fàbriques i el creixement demogràfic de la ciutat, [la demolició de les muralles](#) va passar a ser una qüestió urbanística i social de primer ordre que plantejaven diferents sectors de la societat (des de literats, metges, urbanistes, les autoritats locals barcelonines, etc.).

Es van produir un seguit d'intents d'enderrocar-les

- Enumera cronològicament els diferents intents d'enderroc de les muralles.

- En períodes de quina tendència política es van produir cadascun d'ells?

4.2. Observem exemples de coetanis que denunciïn les muralles

4.2.1. Des de la literatura

Doc. 3

Ribot i Fontseré, A., *Poesías escogidas*, Imprenta del Tiempo, Madrid: 1846, pp. 95-98.

L'escriptor i polític de tendència progressista radical i d'estil romàntic [Antoni Ribot i Fontseré](#), va escriure un poema titulat "*La Ciudadela*", en que parlava de la fortalesa militar de la Ciutadella i les muralles de la ciutat de Barcelona.

- Llegeix el poema.
- Apunta els versos en que Fontseré parla de les muralles.

- Quina imatge dona de Barcelona?

4.2.2. Des de la medicina

En el resum del intents d'enderroc, ha sortit que el metge Pere Felip Monlau va guanyar el concurs de l'Ajuntament de Barcelona sobre els avantatges d'enderrocar les muralles amb el text [Monlau, P. F., Abajo las murallas!!!](#), Imp. El Constitucional, Barcelona: 1841.

- Consulta les entrada de la Viquipèdia que parlen [d'aquest text](#) i del seu [autor](#) i respon:

- Què planteja en el text?

- Perquè va escriure aquest text Pere Felip Monlau? Amb quina finalitat?

- Busca la biografia de Pere Felip Monlau i fes-ne un breu resum.

- En què va destacar especialment aquest personatge?

- Què és l'higienisme? Busca informació i redacta'n una explicació breu.

5. CONCLUSIONS

- Perquè es mantenien encara al segle XIX les muralles medievals de Barcelona?

- Quines eren les conseqüències del manteniment de les muralles al segle XIX?

- Creus que era una demanda generalitzada en la societat barcelonina?

- En quina data es va aprovar finalment el seu enderroc?